

**รูปแบบการเรียนรู้ภาษาจีนของนิสิต
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
(The Learning Styles of Chinese Language Students
from the Faculty of Humanities and Social Sciences at
Burapha University*)**

ดร.กนกพร ศรีญาณลักษณ์**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบรูปแบบการเรียนรู้ภาษาจีนของนิสิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามเพศ ชั้นปี และกลุ่มวิชา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นิสิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ชั้นปีที่ 1-4 ที่เรียนวิชาภาษาจีน ในปีการศึกษา 2550 จำนวน 132 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ซึ่งพัฒนามาจากแบบสอบถามรูปแบบการเรียนรู้ของกราสชาและไรช์แมน (Grasha and Riechmann) มีค่าความเชื่อมั่น .89 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าที (t-test) และค่าความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. นิสิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่เรียนภาษาจีนมีรูปแบบการเรียนรู้ภาษาจีนแบบมีส่วนร่วมเป็นอันดับแรก รองลงมาเป็นแบบอิสระ แบบร่วมมือ แบบพึ่งพา แบบแข่งขันและแบบหลีกเลี่ยง ตามลำดับ
2. นิสิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่เรียนภาษาจีนที่มีเพศต่างกัน มีรูปแบบการเรียนรู้ภาษาจีนไม่แตกต่างกัน นิสิตที่มีชั้นปีต่างกันมีรูปแบบการเรียนรู้ภาษาจีนแบบ หลีกเลี่ยง

*ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย จากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

**อาจารย์สังกัดภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

และแบบฟังพาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นิสิตที่มีกลุ่มวิชาต่างกันมีรูปแบบการเรียนรู้ภาษาจีนแบบหลักเลี้ยง และแบบมีส่วนร่วม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : รูปแบบการเรียนรู้ / ภาษาจีน

Abstract

The purpose of this research was to study and compare the learning styles of Burapha University Faculty of Humanities and Social Sciences students studying the Chinese language (Mandarin), classified by gender, class level, and subject group. The sample group consisted of 132 students who were studying Chinese language during the 2007 academic year. The research instrument used in collecting the data was a five-point scale, developed from Grasha and Riechmann's questionnaire, and which had a reliability coefficient of .89. The data were analyzed using the descriptive statistics of percentages, means, standard deviation, and the inferential statistics of t-test and a one-way ANOVA.

The main findings was that the majority of respondents chose Participant Chinese language learning style, followed by Independent, Collaborative, Dependent, Competitive and Avoidant Styles respectively. In addition, there was no gender difference in Chinese language learning styles. The Avoidant and Dependent Chinese language learning styles of students grouped by class levels were significantly different. Finally, the Avoidant and Participant Chinese language learning styles of students grouped by subject groups were significantly different.

Keywords : Learning style, Chinese language

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 กำหนดว่า "การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ" ซึ่งแนวการจัดการศึกษาลักษณะนี้คือการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยจัดเนื้อหา และกิจกรรมการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ แต่กระบวนการ

จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้น ไม่สามารถเป็นหลักประกันได้ว่า ผู้เรียนจะประสบความสำเร็จในการเรียนตามที่วางแผนไว้ เมธี ปิณฑนันทน์ (2541) พบว่าผู้เรียนที่มีความตั้งใจในการเรียน แต่กลับมีผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลางหรือต่ำ ซึ่งองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา คือ การทำความเข้าใจในวิธีหรือรูปแบบการเรียนรู้ (Learning Style) ซึ่งไม่ว่าจะเป็นการเรียนการสอนรูปแบบใด ถ้าผู้สอนไม่เข้าใจรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนแล้ว การเรียนการสอนนั้นอาจไม่สามารถดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดได้

ดังนั้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเอง ทั้งยังสอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนได้นั้น ผู้สอนต้องรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งวิธีการที่สามารถสะท้อนลักษณะเฉพาะรายบุคคลของผู้เรียนได้ คือ การสำรวจรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน เนื่องจากสามารถช่วยให้ผู้สอนทราบถึงรูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้เรียนถนัด และนำผลจากการสำรวจมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนการสอน ให้สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน จากการศึกษาเรื่องรูปแบบการเรียนรู้นี้ นอกจากช่วยให้ผู้สอนทราบวิธีการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพของผู้เรียนแล้ว ยังช่วยให้ผู้สอนจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมอีกด้วย ฉะนั้นรูปแบบการเรียนรู้มิใช่เป็นเพียงนวัตกรรมทางด้านการเรียนการสอนเท่านั้น แต่ยังเป็นเครื่องมือพื้นฐานที่ใช้เป็นแนวทางในการศึกษากระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้รู้จักผู้เรียนมากยิ่งขึ้น ในปัจจุบันถึงแม้ว่าการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมีเพิ่มมากขึ้น แต่โดยมากผู้สอนเป็นผู้จัดรูปแบบกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน โดยมีได้ทำการสำรวจวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนก่อน ซึ่งอาจทำให้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ไม่เกิดประสิทธิผลสูงสุดแก่ผู้เรียนอย่างเต็มที่ งานวิจัยของอัจฉรา ธรรมภรณ์ (2531) สนับสนุนว่า ถ้าผู้สอนจัดสภาพการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับสภาพที่ผู้เรียนชอบแล้ว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะต่ำกว่ากลุ่มที่ได้รับการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับการจัดสภาพการเรียนการสอนที่ผู้เรียนชอบ นอกจากนี้ เกรทท์ (Grout, 1991) พบว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นเมื่อได้รับการสอนที่สอดคล้องกับรูปแบบ

การเรียนรู้ จะเห็นได้ว่างานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศต่างพบว่า การจัดกระบวนการเรียนการสอนควรสอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน

การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของคณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เริ่มเปิดสอนวิชาภาษาจีนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 โดยเปิดสอนวิชาภาษาจีนเป็นวิชาเลือกเสรีก่อน ต่อมาในปี พ.ศ. 2537 เปิดสอนวิชาภาษาจีนเป็นวิชาโท และในปี พ.ศ. 2538 เปิดสอนวิชาภาษาจีนเป็นวิชาเอก นับจนถึงปัจจุบันเป็นเวลา 16 ปี แต่ยังไม่มีการศึกษารูปแบบการเรียนรู้ภาษาจีนของนิสิตคณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการเรียนรู้ภาษาจีนของนิสิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เพื่อนำผลงานวิจัยมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนภาษาจีนให้สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ของนิสิตมากที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการเรียนรู้ภาษาจีนของนิสิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. เพื่อเปรียบเทียบรูปแบบการเรียนรู้ภาษาจีนของนิสิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำแนกตามเพศ ชั้นปี และกลุ่มวิชา

สมมติฐานของการวิจัย

1. นิสิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่มีเพศต่างกันมีรูปแบบการเรียนรู้ ภาษาจีนแตกต่างกัน

2. นิสิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่มีชั้นปีต่างกันมีรูปแบบการเรียนภาษาจีนแตกต่างกัน

3. นิสิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่มีกลุ่มวิชาต่างกันมีรูปแบบการเรียนภาษาจีนแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตของการวิจัย คือนิสิตระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่เรียนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีน ในปีการศึกษา 2550 โดยมีตัวแปรที่ศึกษาดังนี้

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ ชั้นปี และกลุ่มวิชา

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ รูปแบบการเรียนภาษาจีน 6 แบบ คือ (1) แบบอิสระ (2) แบบหลักเลียง (3) แบบร่วมมือ (4) แบบพึ่งพา (5) แบบแข่งขัน และ (6) แบบมีส่วนร่วม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้ทั่วไป และรูปแบบการเรียนภาษา รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียน เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย เนื่องจากยังไม่มีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนภาษาจีนโดยตรง ผู้วิจัยจึงเลือกใช้รูปแบบการเรียนที่สามารถช่วยผู้วิจัยหาคำตอบในการวิจัยได้มากที่สุด ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่า กรอบแนวคิดของกราชและไรซ์แมน ครอบคลุมพฤติกรรมการเรียนรู้ของนิสิตระดับอุดมศึกษาเป็นอย่างดี จึงใช้กรอบแนวคิดนี้ในการศึกษารูปแบบการเรียนภาษาจีน

ของนิสิตคณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยประชากรได้แก่นิสิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่เรียนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีน ในปีการศึกษา 2550 จำนวน 204 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่เรียนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีน ในปีการศึกษา 2550 ได้จากการสุ่มแบบแบ่งระดับชั้น (Stratified Random Sampling) ตามเกณฑ์ของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) จำนวน 132 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามรูปแบบการเรียนภาษาจีนของนิสิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยพัฒนามาจากแบบสอบถามรูปแบบการเรียนรู้ของกราชและไรซ์แมน (Grasha and Riechmann, 1975) แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบจำนวน 3 ข้อ เพื่อหาข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ชั้นปี และกลุ่มวิชา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมและความรู้สึกของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนภาษาจีน โดยรูปแบบการเรียนทั้ง 6 แบบ แต่ละแบบมีข้อความ 5 ข้อ รวมทั้งหมดจำนวน 30 ข้อ ในแต่ละข้อได้สลับที่รูปแบบการเรียน โดยผู้ตอบแบบสอบถามไม่สามารถทราบรูปแบบการเรียนของแต่ละแบบได้

4. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ มาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ แล้วนำแบบสอบถาม ที่ปรับแก้จนสมบูรณ์ไปทดลองใช้ กับนิสิตที่ลงทะเบียนเรียนวิชาภาษาจีนของ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย บูรพา ในปีการศึกษา 2549 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อทำการทดสอบหา ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ซึ่งได้ค่า ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .89

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบ สอบถามไปแจกนิสิตในช่วงโมเรียนด้วยตนเองใน กลุ่มวิชาที่สอน และให้อาจารย์ท่านอื่นช่วย แจกแบบสอบถามให้ในกลุ่มวิชาที่ผู้วิจัยไม่ได้สอน เมื่อนิสิตตอบแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว ส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัย ผลการเก็บข้อมูลพบว่า แบบสอบถามได้กลับคืนและมีความสมบูรณ์จำนวน 132 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

6. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ ข้อมูล โดยใช้วิธีทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้มีดังนี้

6.1 ค่าร้อยละ ใช้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม

6.2 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบน มาตรฐาน ใช้วิเคราะห์รูปแบบการเรียนภาษาจีน ของนิสิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

6.3 ค่าที่ใช้ทดสอบความแตกต่างของ ค่าเฉลี่ย เพื่อเปรียบเทียบรูปแบบการเรียน ภาษาจีนของนิสิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามเพศ

6.4 ค่าความแปรปรวนทางเดียว ใช้ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย เพื่อ เปรียบเทียบรูปแบบการเรียนภาษาจีนของนิสิตคณะ

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย บูรพา จำแนกตามชั้นปี และกลุ่มวิชา กรณีที่ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใช้ LSD (Least Significant Difference) ของฟิชเชอร์ (Fisher) ทดสอบความแตกต่าง เป็นรายคู่ของแต่ละชั้นปี และแต่ละกลุ่มวิชา

ผลการวิจัย

1. นิสิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่เรียนภาษาจีน ในปีการศึกษา 2550 มีรูปแบบการเรียนภาษาจีนแบบมีส่วนร่วม ในระดับมาก รองลงมาเป็นแบบอิสระ แบบ ร่วมมือ แบบพึ่งพา และแบบแข่งขันในระดับ ปานกลาง และแบบหลีกเลี่ยงในระดับน้อย เมื่อจำแนกตามเพศ และชั้นปี พบว่านิสิตมี รูปแบบการเรียนภาษาจีนแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกตามกลุ่มวิชา พบว่านิสิตมีรูปแบบการเรียนภาษาจีน แบบมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากถึงระดับมากที่สุด

2. เมื่อเปรียบเทียบรูปแบบการเรียน ภาษาจีนของนิสิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ที่เรียนภาษาจีน ในปีการศึกษา 2550 พบว่า

2.1 นิสิตที่มีเพศต่างกันรูปแบบ การเรียนภาษาจีนไม่แตกต่างกัน

2.2 นิสิตที่มีชั้นปีต่างกันมีรูปแบบ การเรียนภาษาจีนแบบหลีกเลี่ยง และแบบพึ่งพา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 นิสิตที่มีกลุ่มวิชาต่างกันมีรูปแบบ การเรียนภาษาจีนแบบหลีกเลี่ยง และแบบมี ส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษารูปแบบการเรียนภาษาจีนของนิสิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพาปีการศึกษา 2550 พบว่า นิสิตมีรูปแบบการเรียนภาษาจีนแบบมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์รูปแบบการเรียนภาษาจีนของนิสิต จำแนกตามเพศ และชั้นปี พบว่านิสิตมีรูปแบบการเรียนภาษาจีนแบบมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากเช่นกัน และเมื่อจำแนกตามกลุ่มวิชา พบว่านิสิตมีรูปแบบการเรียนภาษาจีนแบบมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากถึงระดับมากที่สุด ซึ่งพฤติกรรมของนิสิตที่มีรูปแบบการเรียนแบบนี้คือ เป็นผู้สนใจในเนื้อหาวิชาที่เรียน ชอบเข้าชั้นเรียน มีความรับผิดชอบในการเรียน ชอบมีส่วนร่วมในกิจกรรมในชั้นเรียน ไม่ชอบร่วมกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับวิชาที่เรียน จึงเห็นได้ว่านิสิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาที่เรียนวิชาภาษาจีนนั้น ให้ความสำคัญกับการเรียนในชั้นเรียน และชอบมีส่วนร่วมในกิจกรรมในชั้นเรียน ฉะนั้นนิสิตจึงมีรูปแบบการเรียนแบบหลักเลียงอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวิชาที่เรียนเป็นวิชาทางด้านภาษา การเรียนจากหนังสือหรือสื่อต่าง ๆ นอกชั้นเรียน อาจไม่สามารถช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาบางส่วน of ภาษาได้ การเรียนในชั้นเรียนจึงมีความสำคัญอย่างมาก เพราะเมื่อมีส่วนใดส่วนหนึ่งของเนื้อหาที่ไม่เข้าใจจะมีผู้สอนคอยให้คำอธิบายหรือคำชี้แนะต่าง ๆ ได้ทันที ซึ่งลักษณะทางศาสตร์ของการจัดการเรียนการสอนทางภาษานั้น สอดคล้องกับการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมด้วย การจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม จะเน้นให้ผู้เรียนเกิดการวิเคราะห์

แลกเปลี่ยนมากกว่าการให้ข้อมูลเพียงด้านเดียว ความรู้ที่ได้จากการวิเคราะห์ประสบการณ์และการได้เห็นตัวอย่างจริง หรือได้รับข้อมูลที่เป็นตัวอย่างเป็นตัวอย่างข้อเท็จจริง จะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้และจดจำความรู้นั้นได้มากกว่าการสอน และการเรียนการสอนภาษาไม่ได้มุ่งไปสู่การจดจำในลักษณะของการท่องจำ แต่มุ่งไปสู่ความเข้าใจ เพื่อเพิ่มพูนทักษะในการนำไปปฏิบัติได้จริง (วรลักษณ์ไชยทัพ, 2544) จากงานวิจัยทางการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศของหวาง (Huang, 1985) พบว่า การเรียนภาษาในสถานการณ์จริง เช่น การคิดเป็นภาษานั้น การสนทนากับเพื่อน ครู และเจ้าของภาษาเมื่อมีโอกาส การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการใช้ภาษามีส่วนช่วยส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษานั้นในการสื่อสาร ดังนั้น สภาพแวดล้อมทางภาษาจึงมีความสำคัญมาก หากผู้เรียนไม่มีสภาพแวดล้อมทางภาษาสามารถใช้บทเรียนอีเลิร์นนิ่งภาษาจีนเป็นแหล่งเพิ่มศักยภาพในการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ เพราะการจัดการเรียนการสอนทางภาษาที่ดี ผู้เรียนควรมีโอกาสในการฝึกฝนทักษะการใช้ภาษาให้มากที่สุดทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน ซึ่งในปัจจุบันแหล่งข้อมูลบทเรียนอีเลิร์นนิ่งภาษาจีนที่จัดทำขึ้นในรูปแบบของเว็บไซต์มีอยู่เป็นจำนวนมาก (กนกพร ศรีญาณลักษณ์, 2550) เพราะฉะนั้น การสร้างสภาพแวดล้อมทางภาษาที่ดี จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้การเรียนการสอนภาษาก้าวหน้าได้อย่างรวดเร็ว

นอกจากนี้ ผลงานวิจัยในครั้งนี้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุรศักดิ์ ยอดหาญ (2546) และจงกล พูลสวัสดิ์ (2541) ที่ใช้กรอบแนวคิดของกรราชาและไรซ์แมนในการศึกษารูปแบบการเรียนของนิสิต นักศึกษาในระดับอุดมศึกษาด้วย

2. ผลการเปรียบเทียบรูปแบบการเรียนภาษาจีนของนิสิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า

2.1 นิสิตที่มีเพศต่างกันมีรูปแบบการเรียนภาษาจีนไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจาก นิสิตเพศหญิงเรียนภาษาจีนมากกว่านิสิตเพศชาย นิสิตเพศชายจึงอาจมีพฤติกรรมการเรียนเหมือนกับนิสิตเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่ไชกรอบแนวคิดของ กราชาและไรซ์แมน ของรุ่งฟ้า กิติญาณัฐสันต์ (2548) สุรศักดิ์ ยอดหาญ (2546) และจกมล พูลสวัสดิ์ (2541) คือนิสิตเพศชายและนิสิตเพศหญิง มีรูปแบบการเรียนแต่ละแบบไม่แตกต่างกัน

ส่วนงานวิจัยทางด้านรูปแบบการเรียนภาษานั้น งานวิจัยของพวงเพ็ญ อินทรประวัติ (2538) เรื่องการศึกษาวิธีเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี พบว่า นักศึกษาชายและหญิงรุ่นปี 2538 ไม่ได้ใช้วิธีเรียนประเภทใด ๆ ที่แตกต่างกัน และงานวิจัยของ ปัญชลี วาสนสมลิตธิ์ (2542) เรื่อง การศึกษาสไตล์ในการเรียนรู้ (Learning Style) ของผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ พบว่าการเปรียบเทียบเจตคติต่อสไตล์ในการเรียนแต่ละประเภทตามเพศนั้น ไม่มีความแตกต่างกัน

ดังนั้น การจัดรูปแบบการเรียนการสอนทางด้านภาษา อาจจะไม่ต้องคำนึงถึงปัจจัยด้านเพศ เพราะผลจากงานวิจัยที่ได้ในครั้งนี้ รวมทั้งงานวิจัยอื่นต่างพบว่าเพศไม่มีผลต่อการจัดรูปแบบการเรียน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 1 ที่ว่า "นิสิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่มีเพศต่างกัน มีรูปแบบการเรียนภาษาจีนแตกต่างกัน"

2.2 นิสิตที่มีชั้นปีต่างกันมีรูปแบบการเรียนภาษาจีนแบบหลักเลี้ยง และแบบพึ่งพา

แตกต่างกัน รูปแบบการเรียนแบบหลักเลี้ยง พบว่านิสิตชั้นปีที่ 2 และ ชั้นปีที่ 3 มีแนวโน้มพฤติกรรมการเรียนภาษาจีนแบบหลักเลี้ยงมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 1 อาจเนื่องมาจากนิสิตชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 มีทักษะความรู้ทางด้านภาษาจีนมากถึงระดับที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองนอกชั้นเรียนได้ จึงชอบที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองนอกชั้นเรียน ส่วนนิสิตชั้นปีที่ 1 มีทักษะความรู้ทางด้านภาษาจีนน้อย จึงให้ความสำคัญกับการเรียนในชั้นเรียนมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 หรืออาจเนื่องมาจากนิสิตชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 เรียนภาษาจีนกับอาจารย์ชาวต่างชาติมากกว่าเรียนกับอาจารย์ชาวไทย อาจารย์ชาวต่างชาติอาจไม่เข้าใจรูปแบบการเรียนของนิสิตได้เท่ากับอาจารย์ชาวไทย จึงอาจก่อให้เกิดพฤติกรรมการเรียนภาษาจีนแบบหลักเลี้ยงของนิสิตในชั้นเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพัชรารวรรณ โทพล (2533) ที่พบว่า นักเรียนที่มีระดับความสามารถในการเรียนภาษาอังกฤษต่างกัน ชอบรูปแบบ การเรียนต่างกัน โดยที่นักเรียนที่มีระดับความสามารถสูงชอบการเรียนรู้ด้วยตนเองมากกว่านักเรียนที่มีระดับความสามารถกลางและต่ำ

ส่วนรูปแบบการเรียนแบบพึ่งพานั้น พบว่านิสิตชั้นปีที่ 2 มีแนวโน้มของรูปแบบการเรียนแบบพึ่งพาสูงกว่านิสิตชั้นปีที่ 4 อาจเนื่องมาจาก นิสิตชั้นปีที่ 4 มีความต้องการพึ่งพาอาจารย์หรือเพื่อนร่วมชั้นน้อยลง เพราะสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น แต่นิสิตชั้นปีที่ 2 มีความต้องการในการพึ่งพาอาจารย์

และเพื่อนร่วมชั้นมากกว่า เพราะความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองมีน้อยกว่านิสิตชั้นปีที่ 4 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล (2525) ที่พบว่า นิสิตชั้นปีต่างกัน

มีแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพาแตกต่างกัน คือ นิสิตชั้นปีที่ 1 ชอบแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพามากกว่าชั้นปีอื่นๆ และนิสิตชั้นปีที่ 4 ชอบแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพาน้อยที่สุด จากผลการวิจัยของ ถักขนิ มินะนันท์ และรุจิเรศ ชาญรักษ์ (2528) พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 ชอบแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพามากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4 เช่นกัน และงานวิจัยของภาวิไล รักศักดิ์ศรี (2532) พบว่านิสิตชั้นปีต่างกัน มีรูปแบบการเรียนรู้แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยเหล่านี้สอดคล้องกับผลการวิจัยที่ได้ จึงสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 2 ที่ว่า "นิสิตนิสิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่มีชั้นปีต่างกันมีรูปแบบการเรียนรู้ภาษาจีนแตกต่างกัน"

2.3 นิสิตที่มีกลุ่มวิชาต่างกันมีรูปแบบการเรียนรู้แบบหลักเลี้ยง และแบบมีส่วนร่วมแตกต่างกัน รูปแบบการเรียนรู้แบบหลักเลี้ยง พบว่านิสิตกลุ่มวิชาโท และนิสิตกลุ่มวิชาเอก มีแนวโน้มรูปแบบการเรียนรู้แบบหลักเลี้ยงสูงกว่า นิสิตกลุ่มวิชาเลือกเสรี อาจเนื่องมาจากเนื้อหาวิชาภาษาจีนในกลุ่มวิชาเอกเข้มข้นกว่ากลุ่มวิชาเลือกเสรี และเนื้อหาวิชาภาษาจีนในกลุ่มวิชาโทเข้มข้นกว่ากลุ่มวิชาเลือกเสรี ซึ่งสัดส่วนจำนวนคาบในการเรียนวิชาภาษาจีนของนิสิตในกลุ่มวิชาเอก กลุ่มวิชาโท และกลุ่มวิชาเลือกเสรี โดยเฉลี่ยประมาณ 10 : 5 : 3 คอส์ปาด้า จึงทำให้นิสิตในกลุ่มวิชาเอกและกลุ่มวิชาโท มีความรู้และทักษะทางด้านภาษาจีนมากกว่ากลุ่มวิชาเลือกเสรี นิสิตทั้งสองกลุ่มวิชาจึงมีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองสูง อาจทำให้ความต้องการเรียนในชั้นเรียนมีน้อยลง และอาจเนื่องมาจากจำนวนคาบต่อสัปดาห์ในการเรียนวิชาภาษาจีนของนิสิตกลุ่มวิชาเอก และกลุ่มวิชาโทมากเกินไป

จึงทำให้นิสิตกลุ่มวิชาเอกและกลุ่มวิชาโทมีพฤติกรรมการเรียนรู้แบบหลักเลี้ยงสูงกว่านิสิตกลุ่มวิชาเลือกเสรี ซึ่งการเรียนรู้ที่มากเกินไปกว่าที่ผู้เรียนสามารถรับได้ อาจก่อให้เกิดพฤติกรรมทางลบในการเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทศนีย์ ศิริวัฒน์ (2532) ที่ทำการศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงว่า นักศึกษาที่มาเรียนเป็นประจำ ชอบแบบการเรียนรู้แบบหลักเลี้ยงแตกต่างจากนักศึกษาที่มาเรียนเป็นบางครั้งหรือไม่เคยมาเรียนเลย

ส่วนรูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม นั้น พบว่านิสิตกลุ่มวิชาเลือกเสรีมีแนวโน้มรูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมสูงกว่านิสิตกลุ่มวิชาเอก อาจเนื่องมาจากจำนวนวิชาตลอดหลักสูตรของกลุ่มวิชาเลือกเสรีน้อยกว่ากลุ่มวิชาเอกมาก จึงทำให้นิสิตกลุ่มวิชาเลือกเสรีมีความต้องการที่จะเรียนรู้ให้ได้มากที่สุด นิสิตมีความหวังที่จะเรียนภาษาจีนให้ได้ภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด สามารถฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาจีน และสามารถนำภาษาจีนไปใช้ในการสื่อสารได้ ซึ่งการได้มีส่วนร่วมในการเรียนในชั้นเรียน เป็นวิธีการที่สามารถทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษาจีนมากที่สุด จึงทำให้นิสิตกลุ่มวิชาเลือกเสรีต้องการมีส่วนร่วมในการเรียนในชั้นเรียนมากกว่านิสิตกลุ่มวิชาเอก ซึ่งผลการวิจัยที่ได้สอดคล้องกับผลการวิจัยของอุไรรัตน์ ศรีสวย (2526) ที่ว่านักศึกษาที่มีวิชาเอกต่างกัน มีรูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมแตกต่างกัน จึงสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 3 ที่ว่า "นิสิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่มีกลุ่มวิชาต่างกันมีรูปแบบการเรียนรู้ภาษาจีนแตกต่างกัน"

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้มีดังนี้

1.1 จากผลการวิจัยรูปแบบการเรียนภาษาจีนของนิสิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา ปีการศึกษา 2550 พบว่านิสิตมีรูปแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ซึ่งการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีแบบมีส่วนร่วมนั้น เน้นการจัดการเรียนการสอนแบบเป็นกลุ่ม การใช้คำถามเป็นสื่อให้คิด การให้ผู้เรียนเป็นผู้นำกิจกรรมและสร้างผลงาน การช่วยให้ผู้เรียนเกิดจินตนาการ โดยเสริมสื่อและการเชื่อมโยงกับชีวิตจริง (ศุภฉาพรหมบุญ, 2540) ซึ่งในปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนของสาขาวิชาภาษาจีน ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา โดยมากเน้นการให้นิสิตมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่แล้ว เช่น เน้นการเรียนภาษาแบบเชื่อมโยงกับชีวิตจริง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ภาษาจีนที่เรียนไปใช้ประโยชน์ในการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ หรือการเรียนโดยใช้สื่อเสริมต่าง ๆ เช่น วีซีดี ดีวีดีเกี่ยวกับภาษาจีน อีเลิร์นนิ่งภาษาจีน ช่วยในการเรียนการสอนเป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจในสิ่งที่เรียนได้อย่างลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น แต่กิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนเขาไปมีส่วนร่วมนั้นมีหลากหลาย ดังนั้นผู้สอนควรเลือกกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน ซึ่งอาจทำแบบสำรวจกิจกรรมการเรียนที่ผู้เรียนสนใจ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนแบบให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมเกิดประสิทธิภาพสูงสุด อันนำไปสู่การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริง

1.2 เนื้อหาวิชาการเรียนการสอนภาษาจีนมีความแตกต่างกันตามชั้นปี กลุ่มวิชา ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนแบบมีส่วนร่วมให้กับผู้เรียน ควรคำนึงถึงชั้นปี และกลุ่มวิชาของผู้เรียนให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่เรียนด้วย และควรมีการติดตามผลการใช้กิจกรรมการเรียนแบบมีส่วนร่วมของทุกรายวิชา แล้วนำผลที่ได้มาปรับปรุงรูปแบบกิจกรรมที่ใช้ในรายวิชานั้นๆ เพื่อนำไปพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาจีนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด

1.3 จากผลการวิจัยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 มีรูปแบบการเรียนภาษาจีนแบบหลีกเลี่ยงสูงกว่านิสิตชั้นปีอื่น ผู้สอนจึงควรจัดเนื้อหาการเรียนที่เน้นการปฏิบัติหรือการทำกิจกรรมมากกว่าการบรรยาย เพื่อให้ชั้นปีที่ 2 และ ชั้นปีที่ 3 ให้ความสนใจกับการเรียนในชั้นเรียนมากขึ้น

1.4 จากผลการวิจัยพบว่า นิสิตกลุ่มวิชาเอก และกลุ่มวิชาโท มีรูปแบบการเรียนภาษาจีนแบบหลีกเลี่ยงสูงกว่านิสิตกลุ่มวิชาเลือกเสรี ผู้สอนจึงควรจัดกระบวนการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนลดพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการเรียนลง เพราะการเรียนภาษา ถ้าหลีกเลี่ยงการเรียนในชั้นเรียน จะประสบปัญหาการเรียนตามเพื่อนไม่ทัน การไม่เข้าใจเนื้อหาที่ไม่สามารถอ่านเข้าใจด้วยตนเองได้ จนก่อให้เกิดการไม่สนใจการเรียนภาษาจีนในชั้นเรียน และปัญหาอื่น ๆ ตามมาอีกหลายประการ

1.5 จากผลการวิจัยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 2 มีรูปแบบการเรียนแบบพึ่งพาสูงกว่านิสิตชั้นปีที่ 4 ผู้สอนจึงควรจัดรูปแบบการเรียนการสอนที่ให้นิสิตชั้นปีที่ 2 มีพฤติกรรมการเรียนแบบพึ่งพาน้อยที่สุด เพื่อให้ นิสิตกลุ่มนี้ลดพฤติกรรมการเรียนแบบพึ่งพาสูง เมื่อเรียนในชั้นปีที่สูงขึ้น

1.6 จากผลการวิจัยพบว่า นิสิตแต่ละกลุ่มวิชามีพฤติกรรมการเรียนแบบมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ผู้สอนจึงควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมที่แตกต่างกันในแต่ละกลุ่มวิชาด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสอนภาษาจีนของอาจารย์กับรูปแบบการเรียนภาษาจีนของนิสิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาจีนกับรูปแบบการเรียนภาษาจีน รวมถึงรูปแบบการวัดและประเมินผลของนิสิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2.3 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนภาษาจีนกับคุณลักษณะของรายวิชาภาษาจีน

2.4 การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะนิสิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาเท่านั้น ควรศึกษารูปแบบการเรียนภาษาจีนของนิสิตมหาวิทยาลัยอื่นด้วย เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับอุดมศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กนกพร ศรีญาณลักษณ์. (2550). การประยุกต์ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการเรียนการสอนภาษาจีน. วารสารศึกษาศาสตร์ 18, 2 (พฤศจิกายน 2549 - มีนาคม 2550) 33-48.
- จกมล พูลสวัสดิ์. (2541). รูปแบบการเรียนของนิสิต : ศึกษาเฉพาะกรณีนิสิตสาขาศึกษาศาสตร์เกษตรมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ปรินญาณิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ทัศนีย์ ศิริวัฒน์. (2532). แบบการเรียนของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพมหานคร : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล. (2525). แบบการเรียนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ปัญชลี วาสนสมสิทธิ์. (2542). การศึกษาสไตล์ในการเรียนรู้ (Learning Style) ของผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ. เข้าถึงได้จาก http://www.culi.chula.ac.th/eJournal_01/panchalee.htm, สืบค้นเมื่อ 12 ธันวาคม 2550.
- พัชรารวณ โทพล. (2533). การศึกษารูปแบบการเรียนภาษาอังกฤษที่นักเรียนเป็นผู้เลือกเองในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ภาวิไล รักศักดิ์ศรี. (2532). แบบการรู้แบบพึ่งพาและอิสระของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพฯ : สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เมธิ ปิลันธนานนท์. (2541). รูปแบบการเรียนรู้นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา. วารสารศรีปทุม 1, 1 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2541) 42-45.
- รุ่งฟ้า กิติญาณสันต์. (2548). รูปแบบการเรียนรู้นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ลักษณี่ มีนะนันท์ และรุจิเรศ ธนุรักษ์. (2528). การศึกษาแบบการเรียนของนักศึกษาพยาบาลโรงพยาบาลรามาริบัติ. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาริบัติ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วราลักษณ์ ไชยทัพ. (2544). การจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม. เชียงใหม่ : สถาบันส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน มูลนิธิพัฒนาภาคเหนือ.
- สุมณฑา พรหมบุญ. (2540). การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ในทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

- สุรศักดิ์ ยอดหาญ. (2546) รูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- อุไรรัตน์ ศรีสว. (2526). ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนรู้กับเพศผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชั้นปีและวิชาเอก ของนักศึกษาวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อঞ্জรา ธรรมาภรณ์. (2531). แบบการเรียนรู้ : องค์ประกอบช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอน. วารสารศึกษาศาสตร์. 10 ตุลาคม 2531 : 31-39.
- Angela Gallagher-Brett (2004). *Seven Hundred Reasons for Studying Languages*. Retrieved August 10, 2007, from www.llas.ac.uk/700reasons.
- Grasha, Anthony and Reichman, Sheryl. (1975). *Workshop handout on Learning Styles*. Ohio : Faculty Resource, University of Cincinnati.
- Grout, C.M. (1991). *An Assessment of the Relationship Between Teacher Teaching Style and Student Learning style with Relation Academic Achievement and Absenteeism of Seniors in Rural High School in North Central Massachusetts*. Dissertation Abstracts International. 51 (February 1991) : 2619-A.
- Huang, X. H. (1985). *Chinese EFL Students Language Strategies for Oral Communication*. TESOL Quarterly. 19 (March 1985) : 167-180.
- Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (1970). *Determining sample size for Research Activities*. Education and Psychological Measurement. 30(2), 607-610.